

LWAOW-ers melden zich aan voor de webinars!

LWAOW Nieuwsbrief 'Even bijpraten'

oktober 2023

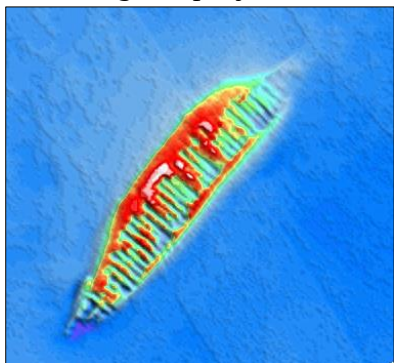
Agenda

7 oktober	Workshop Scheepshout herkennen en documenteren
11 oktober	Eerste webinar over Coördinaten op kaarten Voor meer zie bij pt.2
15 -17 november	Reuvensdagen 2023 in Hoorn
8 december	Dag van de historische maritieme archeologie in Nederland (15 ^e Glavimans Symposium) in Lelystad
20 januari 2024	Schervendag LWAOW 2024

1. Archeologisch weekend op het IJsselmeer

Bijdrage van Roel Kerkhofs, John van Nieuwenhuizen en Frank Brouwer

Op een zonnige middag verzamelt zich een clubje duikers uit alle uithoeken van Nederland in de jachthaven van het Noord Hollandse Andijk. Zij komen bijeen om een weekend te duiken op het IJsselmeer. Niet vanwege de natuurpracht of om mooie foto's te maken. Ze komen bijeen voor een archeologisch project, met de naam workshop 'De Kreupel'.

Sonar van de KR 321

Jaarlijks organiseert de Landelijke Werkgroep Archeologie Onder Water, een tak van de Nederlandse Archeologie Vereniging, een weekend voor amateurarcheologen om hun vaardigheden aan te scherpen. De doelstelling voor het weekend is een aantal potentiële wraklocaties verkennen en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed voorzien van feedback over de potentiële waarde (in gegevens, niet in euro's) van locaties die eerder via sonar ontdekt zijn.

We splitsen de groep op in een groep die vanaf ons duikschip, de ms. Wilhelmina, een serie duiken gaat maken op een groot wrak van bijna 20 meter en minstens 6 meter breed, en een groep die

met een RHIB een serie van kleinere wrakken gaat verkennen. In de nacht is de wind behoorlijk

aangetrokken. Omdat het IJsselmeer niet zo diep is (duiken doe je hier tussen de 3 en de 5 meter) leidt dat ook tot zeer slecht zicht. De eerste duik was even wennen: op 5 meter was het al donker, en het is lastig om je op het wrak te kunnen oriënteren. Als we boven komen noteren we alles wat we onder water gezien of gevoeld hebben, en bespreken wat het zou kunnen betekenen. Door met elkaar te delen wat we hebben waargenomen blijkt dat we, zelfs in het donker, een hele berg aan informatie boven water krijgen. Zo wordt duiken op 5 meter toch avontuurlijk!

Enthousiaste vrijwilligers op onderzoek bij 'De Kreupel'.

Alle bevindingen leiden weer tot nieuwe vragen, en de tweede en derde duik gaan we ook met steeds gerichtere vragen het water in. Het is een ware detective, wat zou het toch kunnen zijn, waarom ligt het wrak zoals het ligt. Na de eerste duik oppert er iemand: "Ligt het op zijn kop?"

De RHIB en bijboot van de Wilhelmina ondersteunen het onderzoek.

"Nee joh, dat kan niet in dit water, je vergist je". Maar dan toch, een duik later: die platen hout lijken toch meer op de scheepshuid dan op de aftimmering van de binnenkant. Dan besluiten we om de spanten te controleren, en wat blijkt, die lopen naar beneden af het zand in. Het schip ligt op zijn kop, wat bijzonder! We vonden zelfs wat breeuwsel, het spul dat in de kieren gehamerd werd om een schip waterdicht te maken, wat erop duidt dat het schip wel eens veel ouder zou kunnen zijn dan we in eerste instantie dachten. Niemand waagt zich aan een harde uitspraak, maar dat het helemaal van hout en bijzonder oud is, dat is wel duidelijk!

Ondertussen verkent de RHIB de overige locaties. Qua zicht zijn ze vergelijkbaar, en de wrakken blijken ook ware puzzels te zijn. Helaas ontbreekt de tijd voor meerdere herhaalduiken, want er ligt zo ontzettend veel. Wat is de functie van die gekke gaten nou? En die berg stenen? Dat is misschien wel leem. Maar waar werd dat dan voor gebruikt? Zoals altijd leidt kennis tot meer vragen dan antwoorden, en wordt er heel wat af gepuzzeld. Juist die zoektocht en dat onbekende is wat archeologie zo spannend maakt. Enthousiast, moe en voldaan varen we zondagmiddag weer de haven in. Er worden afspraken gemaakt om elkaar nog eens te treffen, eigen projecten op te starten en foto's uit te wisselen. Een geslaagd weekend voor de LWAOW, de RCE en de betrokken duikers.

2. Webinar Maritiem Nederland

Bijdrage van Kirsten Pollé en Janneke Bos

Maritieme archeologie is iets wat ons allen bindt. Daarbij hoort het doorgeven en verbreden van kennis. Wij (Janneke Bos en Kirsten Pollé) merken dat er behoefte is naar meer verdieping op een aantal belangrijke maritieme onderwerpen.

In dit kader heeft Janneke Bos een aantal online webinars ontwikkeld die maritieme onderwerpen behandelen.

De webinars vinden één keer per maand plaats op de **woensdagavond van 19:30 tot 21:30 uur**, inclusief pauze. De webinars starten in oktober 2023 en eindigen voorjaar 2024. Hierbij wordt rekening gehouden met de schoolvakanties. De webinars kunnen los van elkaar gevolgd worden en worden niet opgenomen.

Aanmelden voor de webinar(s) kan via het e-mailadres: webinar@lwaow.nl. **Vermeldt daarbij uw naam en de datum + onderwerp van de gekozen webinar(s).** Enkele dagen voor het webinar krijg je van ons een email met daarin alle gegevens die nodig zijn om het webinar digitaal bij te wonen.

Let op: Teams hoeft niet geïnstalleerd te worden, u kunt deelnemen via de browser.

Geplande datums Noteer ze alvast in je agenda!!

11 oktober 2023 Coördinaten

In dit webinar wordt aandacht besteed aan coördinaten en de verschillende notaties. Komen verschillende coördinatensystemen aan bod en vertellen we hoe je posities van je GPS omrekent naar RD coördinaten. Tevens zullen we aandacht besteden aan oude coördinaten en hoe je die kunt omrekenen. Ook de nauwkeurigheid van een positie komt aan bod. Met welke methode is die positie vastgesteld? Het geografische noorden en het magnetische noorden lagen niet altijd op dezelfde afstand van elkaar. Je leert meer over het kompas en de GPS. Tot slot zullen we je een aantal websites en apps laten zien die je kunt gebruiken.

8 november 2023 Kaarten

In dit webinar vertellen we je meer over de verschillende soorten kaarten die er zijn, zowel voor de scheepvaart als voor archeologisch onderzoek. Wat staat er in een kaart, welke informatie kun je vinden in een kaart en welke informatie staat er niet op? We gaan o.a. in op afstanden in een zeekaart, de schaal van de kaart, betekenis van symbolen en generaliseren. We laten je diverse websites zien waar je oude historische digitale kaarten kunt vinden en hoe je die kunt gebruiken voor je eigen onderzoek. Ook laten we het verschil zien tussen viewers en geografische informatiesystemen.

13 december 2023 Lloyd's Register

Vrijwel alle zeeschepen hadden wel met Lloyd's Register te maken. Maar wat is Lloyd's eigenlijk en wat doen/deden ze? In dit webinar zullen we aandacht besteden aan de verschillende onderdelen van Lloyd's. Ook heeft Lloyd's een prachtig digitaal archief dat we via diverse onderwerpen zullen bekijken. We duiken de registers in en kijken naar gescande documenten. Op de website van Lloyd's staan diverse interessante onderwerpen die de revue passeren. Na afloop van dit webinar weet je wat je waar kunt vinden en kun je zelf aan de slag.

Ook voor 2024 staan er enkele onderwerpen op de planning. Deze zullen eind 2023 bekend gemaakt worden inclusief de bijbehorende data.

Activiteiten van de LWAOW worden ondersteund door:

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Periplus Archeomare

ADC

Maritiem

Baars-CIPRO
Civil Engineering
Professional Diving

Stichting ter Bevordering van de
Onderwater- en Scheepsarcheologie